

ÚTBAN A RENDŐRSÉGRE

Kopogtak. Nem emelte fel a fejét, gépiesen mondta:

– Tessék.

Két férfi lépett az íróasztalához.

– Ön Jenei Béla?

A hang nyugodt, de rideg volt. Fel kellett emelnie fejét. Hirtelen összerándult szemöldöke, egy pillanatig mereven bámult a két férfire. „Végem” – gondolta. Megpróbált mosolyogni, mint máskor, ha valakivel beszélt. Még akkor is szelíd mosoly lengte be arcát, amikor azt mondta: szegény anyám tegnap éjszaka, tulajdonképpen hajnalban, meghalt.

– Igen, én vagyok – mondta, és felállt. – Az elvtársak milyen ügyben?

A magasabbik férfi egy írást nyújtott elé, átfutotta, elsápadt. Hát mégis!

– Kérem, engedelmeskedem. Csak néhány ügyet elintézek, ha megengedik.

Behívta a titkárnőt: rendelkezett, utasított, elintézendő ügyet adott át.

Lassan legyűrte félelmét, belső remegését, rágyújtott, kezére pillantott, hogy remeg-e még, aztán a nyugodtan várakozó két férfihez fordult:

– Mehetünk, elvtársak. De javaslom, menjünk az én kocsimmal. Soha életemben nem szerettem a feltűnést – mosolygott most már ironikusan.

A két férfi beleegyezett. Indultak. A portásnak hangosan köszönt.

– Viszlát, János bácsi. Ha keresnek, mondja azt, hogy a központba mentem.

A portás mosolyogva emelte kezét a sapkájához. Szegény, ez megvan győződve, hogy a központba megyek – gondolta, aztán beült a kocsiába, de indulás előtt még egyszer rágyújtott, és figyelte a kezét, hogy nem remeg-e. Nem, nem remegett. Csak a gyomrát érezte. Ilyenkor szokta mondani, hogy gyomoridegesség gyötri. Valójában az az izgalom gyötörte, amiben esztendőök óta élt. Arcára sikerült ráerőszakolni a mosolyt, mint egy testszínű fátylat, mely eltakarta a benne dúló harcot, mely eltakarta érzelmeit, eltakarta dühét, bosszúságát és mindig, mindenkinek egyetlen vonását mutatta: a szerény, jóságos, mindenkin segítőt, mindenkit megértőt, haragot nem ismerő ember arcát.

Az egyik idegen kényelmesen hátradőlt a hátsó ülésen. Szótlanul, némán, közömbösen nézett rá; hátán, tarkóján, bal arcán, fülén érezte tekintetét, közömbös hideg tekintetét. Várták a másik férfit, aki a rendőrségi kocsit sofőrjének adta ki az utasítást.

Kezét rátette a kormánykerékre. Jobb keze mutató- és középsőujja között szorította a cigarettát, vigyázva, hogy le ne essen róla a hamu. Gyűlölte, ha alkalmi kocsivendégei hanyagul úgy verték le a cigarettájukról a hamut, hogy fele a kocsigumipadlójára esett. Valahogy értesíteni kellene a feleségemet – gondolta. Talán majd megkérem őket bent. Megengedik, biztosan megengedik, meg kell hogy engedjék, hiszen nem rablógyilkos. De a humanizmus nevében még azoknak is értesíteni kell a hozzátartozóit.

Tulajdonképpen nem tudja, hogy mikor kezdődött. Tíz, tizenöt esztendeje, vagy talán húsz is. Soha nem támaszkodott senkire, korán megtanulta, hogy a maga lábán kell megállnia, és így rendezte be az életét. Amikor dolgozni kezdett, nagyon keveset keresett, de elhatározta, hogy megél a fizetéséből. Megélt, ha nehezen is. Aztán konokul elhatározta, hogy havonta száz forintot félretesz. Félretett, és így is megélt. Sőt magabiztosabb lett, mert betétkönyv lapult a zsebében. Amikor megnősült, már ötszáz forintot tett félre minden hónapban, mert lakást akart venni. De nem lakást, hanem egy kis zuglói há-

zat vásárolt. Ekkor viszont már fizetésének a felét tette be betétkönyvre, és büszkén mondogatta, hogy olyan régi betétkönyve talán nincs is senkinek, mint neki, mert ő még gyermekfejjel elkezdett spórolni. Volt néhány ezer forint OTP-hitele, és arra gondolt, ha a fizetése feléből olyan jól élnek, akkor, ha az egész fizetését félreteszi, még jobban kell hogy éljenek. És nem csalódott. Csakhogy mire idáig jutott, sok-sok éjszakát töprengett át, sok-sok ív papírt írt, rajzolt tele, mert sohasem tett semmit anélkül, hogy ne mérlegelte volna, hogy ne készített volna róla valóságos haditervet. Sohasem csalódott. Adósságát kifizette, és fizetését továbbra is az utolsó fillérig félretette, mert kocsit akart vásárolni. Fél esztendővel ezelőtt megvette azt is. Már maga is csodálta magát, büszke volt arra, hogy keresetéhez nem kell hozzányúlnia, mégis iusztességesen él. Művész vagyok — gondolta egyszer. — Nem hiszem, hogy van még egy ember, aki képes lenne ezt utánam csinálni.

A másik idegen mellé ült. Ránézett, és azt mondta:

— Mehetünk.

Beindította a motort. A kocsi megremegett, a motorház zörgött. Az idegen felé fordult, tekintete azt kérdezte: most merre, hová?

— Induljon csak, majd útközben megmondom, hogy merre forduljon. Csak ne kapkodjon, nyugodtan...

Mosolygott, mintha azt mondta volna: ó, dehogya! A kocsi lassan, észrevétlenül indult el. Nagyon jó érzéke volt, tenyerében érezte a kocsi remegését, és már abból tudta, hogy mit várhat a motortól.

Tulajdonképpen furcsa, hogy így tudott élni. Az első hónapban csak arra törekedett, hogy jól egyen-igyon másnál, és a lehető legkevesebbet költse élelemre. Ezt minden nagyobb erőfeszítés nélkül elérte. Mindig okosan választotta meg ismerőseit, lehetőleg olyanokat, akik vártak tőle valamit. Aztán, amikor feljebb került, az ajándékok és a meghívások szaporodtak. Nyugodtan tette félre az ötszázat. Egy ebédjegyet vett, de arra vacsorát váltott ki és vitt haza. Mindig volt valaki, akinek az adagja megmaradt. Irén néni pedig, akit ő vitt a konyhára, gondoskodott róla, hogy az ő ételhordójába a legjobb falatok kerüljenek. Kiszámította, hogy így mennyit takarítanak meg, és a pénzt félretette. Postáját bentről küldte, telefonálni mindenkihez bentről telefonált, még vidéken élő rokonaihoz is. Ismerőseit ott fogadta, kínálta feketével, itallal, akik vacsorával viszonzták, és akkor rendszerint elvitte feleségét, de gyakran a két gyereket is. Később, amikor már még magasabban volt, a vállalat ügyésének maszek munkát szerzett, aki ezért baráti alapon elintézte neki a lakásvételt, neki csak annyi dolga volt, hogy aláírja a papírokat. Másnak ez néhány ezer forintjába került, ő egy köszönömöt mondott érte.

— Jobbra, majd a második utcán balra — mondta a mellette ülő idegen.

Bólintott. Bal kezében tartotta a volánt, a jobbal meg szájához emelte a cigarettát. Mélyet szippantott, leverte a hamut, a volánra fektette tenyerét is, aztán, amikor már átjárta tüdejét is a füst, lassan kiengedte: orrán, száján egyszerre. Az előtte levő visszapillantó tükörben meglátta a hátul ülő férfi közömbös arcát, tekintetét, amelyet egész idő alatt egy pillanatra sem vett le róla. Csakhogy most a közönyös tekintet helyett egy kíváncsiságtól éledező tekintetbe ütközött, amelyben mintha felgyült volna egy szikra, a csodálkozás szikrája, a „honnan ez a rendíthetetlen nyugalom ebben az emberben” szikrája, amikor tudja, hogy hová viszik.

— Itt balra — mondta a mellette ülő férfi. Ismét mosolyogva bólintott.

Igen, egy köszönetet mondott érte... Aztán behívatta az anyagbeszerzőt. Cigarettával kínálta.

— Kedves Kormos elvtárs, nagyon sajnálom magát, mert jó volt együtt dolgoznunk, de — széttárta karját, mintegy bocsánatot kért — meg kell válnunk egymástól.

Ő mosolygott, az anyagbeszerző meg sápadt lett, aztán vérvörös. Valamit dadogott, erre ő két lapot tett az asztalra, és megkérdezte, hogy hány százeléket kapott. Az anyagbeszerző már tudta, hogy itt a tagadás nem jelent semmit, bevallott mindent, és esküdözött, hogy soha többé nem teszi, csak bíróságra ne juttassa. Tudta jól, hogy az ilyesmi nehezen derül ki, legtöbbször sohasem. Ő is csak feltételezte ezt a manővert, és nem csalódott.

— Holnapra behozza nekem az összeget, és megpróbálok elsimítani. Bennem bízhat, de mielőtt ilyesmit tenne, kérje ki a tanácsomat.

Az anyagbeszerző másnap tizennégyezer forintot adott át kék csomagolópapírban. Közömbösen lökte a fiókjába. Névnapijára egy táskairógépet kapott ajándékba. Csak ő tudta, hogy az anyagbeszerzőtől. Viszont, amikor legközelebb felkereste, hogy kikérje tanácsát, azt mondta neki, hogy fogadja el a másik fél ajánlatát, és neki csak az összeg felét adja át. Senkinek sem tűnt fel, hogy havonta egyszer-kétszer felkeresi az anyagbeszerzőt, és átad neki egy kis csomagot, amit mindig hanyagul dobott a fiókjába. Ekkor már hónapok óta a teljes fizetését félre tudta tenni. De sohasem lumpolt, nem ivott, nem kártyázott, kávéházba nem járt, nőkre nem költött. Egyszer a titkárnője egy ív papíron elrontott egy sort, kitépte a gépből, összegyúrta és bedobta a szemétkosárba. Amikor meglátta, kivette az összegyúrt lapot, kisimította:

— Maga egy tékozló teremtes! Ha itt ilyen könnyelmű, akkor otthon is az. Sajnálom azt a férfit, aki feleségül veszi. Soha nem viszik semmire az életben. Kérem, én megértem, hogy elrontotta, de akkor vegye ki a gépből, az ív egyik felét még használni tudja, a másik felét pedig másolatnak bármihez. Többet nem akarok ilyesmit látni, megértette? — itt összevonta szemöldökét, és úgy nézett a titkárnőre. Amikor látta, hogy az már majdnem elsírja magát, megint felöltötte régi ábrázatát, mosolyogva benyúlt a zsebébe, és kivette a töltőtollat. — Kérem, nézze meg ezt a tollat, ezzel írtam az érettségi dolgozatot. És még mindig megvan, még mindig jó, mert vigyázok rá, mert nem vagyok tékozló. Mások évenként vesznek egyet. Számítsa csak ki: tíz év alatt tíz toll, a negyven forint vagy hatvan, az négyszáz-hatszáz forint, és akkor tizenöt év alatt? És mennyi ilyen apróságnak tűnő dolog van az életben? Rengeteg. Más ezeket költ ilyesmire, én megtakarítom — mondta, és visszatette a tollat zsebébe.

— Jobbra — az idegen hangja szelídebb volt, mint korábban. — Rögtön ott leszünk...

Elkapták a piros jelzést. Cigaretája kialudt, a hamutartóba dobta, és egy másikat dugott a szájába. A mellette ülő idegen udvariasan tüzet adott. Egy néma bólintással köszönte meg előzékenységét. Zsebébe nyúlt, hogy megkínálja őket, de intettek, hogy nem kérnek, köszönik. Persze nem szabad nekik, gondolta, szolgálatban vannak. És furcsa is lenne elfogadni a letartóztatott gyanúsítottól.

Sárga. Zöld. A kocsit előrelelendül. Nem volt még soha abban az épületben, ahová viszik, de tudta pontosan, hogy hol állhat meg, hol parkírozhat és hol a bejárat. A kocsit gondosan becsukta. A kulcsot előbb kezében zörgette, aztán zsebre vágta.

Felmentek az első emeletre. Az egyik szobába kísérték, ahol egy csupasz asztal és négy szék volt. Hellyel kínálták, leült, az egyik kísérője az ablakhoz ment, kibámult, majd visszafordult, az ajtó felé indult. Az ajtó előtt néhány lépéssel megállt, cigarettát vett elő, rágyújtott. A másik kiment.

Ő is rágyújtott, és azon töprengett, hogy hol kezdje a vallomást, vajon hol tart most a nyomozás? Mit tudnak, mit kellene elhallgatni? Az, hogy ő az egész családjának kedvezményes beutalót szerzett, nem jelent semmit. Hogy ajándékokkal halmozták el, arról sem tehet. Hogy véletlenül ezek drága ajándékok voltak, ezüst, arany, az sem számít, mert most már mindenkinek szabad tartani. Ezeket különben is olyanoktól kapta, akiket segített, akik

egy életre lekötöztették. Mi is volt az utolsó szállítmány? Melyik? Igen, persze, a győri, egészen megfélekedett róla, pedig elég nagy tétel volt, mert ötezer esett rá a jutalékból. A győriek követtek volna el hibát, vagy itt valaki? Nem, itt csak ketten tudnak róla. Mégis csak Győrből jutottak el hozzá a szálak. Akkor viszont már az anyagbeszerzőnek is itt kell lenni. Szép kis találkozás lesz! Hétfőn még hozza a pénzt, és ma, pénteken meg már itt találkozni a szembesítéskor. Mosolygott. Az idegen észre vette arcán az ideges rángatózást.

— Bocsánat, a hamu — mutatott cigarettájára.

Megijedt. Csaknem félig égett már cigarettája, de még nem verte le a hamut. Keze megremegett. Most, most esik le — gondolta, és szép lassan, óvatosan az asztal fölé emelte kezét, majd a cigarettát odaérintette a hamutálca széléhez. Csak ekkor szakadt le a hamuréteg és a parázs, a cigarettára kicsi parazsa egy másodperc töredékéig felizzott, mintha felszították volna, pedig csak levegőt kapott.

Valahol megfélekedtek az elővigyázatosságról vagy a diszkrétioról — fonta tovább gondolatait. — Vagy ez a hülye anyagbeszerző felcsipett valahol egy nőt, mulatozott vele, és részegen kifecsegte, honnan van neki ennyi pénze. Az ilyesmihez pedig hideg, józan fej kell. Mindig és mindenkor!

Kinyílt az ajtó. Belépett egy férfi, pontosan már nem emlékezett arra, hogy az-e, aki mellette ült a kocsiban, vagy valaki más. Átkísérték egy másik szobába. A folyosón zsebébe nyúlt, ekkor kísérik tekintete kezére tapadt; kivette zsebkendőjét, megtörölte homlokát, arcát, és a nedves kendőt visszasüllyesztette a zsebébe.

Megint kinyílt az ajtó. Szőnyegek, virágok, az íróasztalon aktahalmaz, egy egyenruhás rendőrtiszt felugrik, elé jön, kezét nyújt neki, leülteti a fotelbe, majd mellé ül a másikba, és cigarettával kínálja.

Milyen udvariasak, gondolja mosolyt erőltetve arcára. Vajon mindig, vagy csak ez a bevezető: hátha így többet ki tudnak szedni belőle. Csak még az ital hiányzik meg a fekete. Vagy az is lesz? — tűnődött, mert nem ismerte a rendőri módszereket.

Kivett egy cigarettát, és várta a tüzet. A láng fellobbant, behajlott. Arcán érezte a tűz melegét.

— Kedves Jenei elvtárs, bocsánatot kell kérnünk öntől. Egy fatális félreértés történt — szippant a rendőrtiszt cigarettájából. — Ma reggel egy személygépkocsi halálra gázolt egy idős hölgyet, és cserbenhagyva áldozatát, tovább hajtott. Egyszóval elmenekült. A szemtanúk szerint a kocsi rendszáma: CI-4632. Kiadtuk a letartóztatási parancsot a gépkocsi tulajdonosa ellen. Ez az ön kocsija, igaz?

— Igen — bólintott.

— Viszont kiderült, hogy a tettes a CL-4632 számú kocsi tulajdonosa volt. Egy negyedórával ezelőtt tartóztattuk le, amikor már ön útban volt ide. Ezért a félreértésért elnézését kérjük — mondta a tiszt mosolyogva, és meghajolt.

— Kérem, nem történt semmi — tárta szét karját Jenei, és mosolygott.

Homlokán megint érezte a veritékcspepeket, elővette zsebkendőjét, és letörölte. Néhány közömbös szót váltottak még, de Jenei egyetlen mondatra sem emlékezett tisztán, aztán a rendőrtiszt még egyszer bocsánatot kért, és elbúcsúzott.

Lassan, kényelmesen lépkedett lefelé a lépcsőn, nyugalmat erőltetett magára, mert rohanni szeretett volna. A kocsival csak a szomszéd utcáig ment, megállt egy presszó előtt, mert remegett a keze, és kétszer majdnem összeütközött az előtte haladó kocsival.

Duplát ivott, és egy tízest dobott az asztalra. Talán életében nem adott annyi borralalót, mint most. Elindult, de még mindig érezte, hogy remeg.